

Соціокультурна діяльність бібліотеки за 2018 рік

Протягом 2018 року у Запорізькій обласній універсальній науковій бібліотеці, як інформаційному, культурно-просвітницькому центрі, відбулась ціла низка цікавих, пізнавальних, культурно й соціально значимих заходів. Було організовано більше 335 книжково-ілюстративних виставок, викладок та переглядів літератури, з них – 8 мегавиставок до знаменних та пам'ятних дат, проведено 15 літературних зустрічей, 37 презентацій нових видань, 742 клубні засідання; крім того, відбулось 68 художньо-мистецьких виставок, 14 музичних заходів та 67 майстер-класів. Бібліотека стала ініціатором та співорганізатором 24 зустрічей з відомими та цікавими особистостями, 19 круглих столів, дискусій, конференцій тощо, а також взяла участь у 82 заходах поза межами закладу.

Традиційно, виставкова діяльність бібліотеки розпочалась зі щорічної **мегавиставки "Книжкові подарунки до дня заснування бібліотеки"**, на якій було представлено найцікавіші з подарованих протягом року видань.

Зокрема: "АД-242. Історія мужності, братерства і самопожертви", трилогія "Запороги" Віталія Рогожи, "Наш Крим: неросійські історії українського півострова", "Методологія моніторингу дотримання прав ВПО в Україні", "Ідентичність Франції" Ф. Броделя; книги запорізьких авторів: "Весна 1918 року: у боротьбі за Запоріжжя", "В.І.Н." Валентина Терлецького, "Три подвиги Василя Петрова" Сергія Авдеєнка, "Невідомий Дніпробуд" Ігора Павелка і Валерія Стойчева, квір-песа "Звірі подивляться замість тебе" Олеся Барліга, "Герои смутных времен" Бориса Артёмова, "Історія на шпангоутах" Дмитра Кобалія, "Дев'ять сил" і "Успіх та людяність" Олександра Притули тощо.

Знакові події, які відзначались у 2018 році, були відображені у **мегавиставках**:

- "Ще юнаки, ще майже діти, а навкруги і смерть, і кров" – до 100-річчя бою під Крутами;
- "100 років служіння людям" – до 100-річчя заснування Товариства Червоного Хреста України;
- "Скарби української культури" – до Року культурної спадщини у Європі;
- "Чорні жнива 33-го" – до 85-х роковин Голодомору в Україні;
- "Під знаком Нобеля" – до річниці заснування Нобелівської премії.

Загалом **до знаменних та пам'ятних дат** було організовано понад 230 книжкових виставок та викладок. Серед найцікавіших: "Свіча у кам'яній пітьмі" (до 80-річчя від дня народження українського письменника, перекладача, правозахисника Василя Стуса), "... І мовчки сотня непокорених героїв відходила у чисті небеса" (до Дня Героїв Небесної Сотні та річниці початку війни Росії проти України), "Тарасовими стежками" (до 175-річчя перебування на Запоріжжі Тараса Шевченка), "Люблю дивитися, як зростає людина" (до 130-річчя від дня народження українського педагога і письменника Антона

Макаренка), "Мов тронка у степах" (до 100-річчя від дня народження українського письменника, літературного критика Олесь Гончара), "Незабутня Квітка" (до 65-річчя від дня народження американської співачки українського походження Квітки Цісик), "Ми хотіли жити на батьківській землі" (до Дня пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу), "Корінь демократії в активності громадян, а запорука – в забезпеченні прав людини" (до 30-річчя заснування Української Гельсінської спілки), "В ідеологічних суперечностях епохи" (до 135-річчя від дня народження українського літературного критика, публіциста, філософа, громадського діяча Дмитра Донцова), "Серце віддаю дітям" (до 100-річчя від дня народження українського педагога, публіциста, письменника Василя Сухомлинського), "Майдан: простір гідності, свободи і єднання" (до Дня Гідності та Свободи) та інші.

Протягом року у бібліотеці було презентовано близько 40 видань найрізноманітнішої тематики та спрямування.

Бібліотека стала майданчиком для презентації власних видань та творчих новинок сучасних авторів.

Під час зустрічі з вченим-медиком, громадським діячем і бардом Всеволодом Стеблюком відбулась презентація його *книги "Синдром АТО. Нотатки Айболіта"*. Полковник Всеволод Стеблюк – військовий лікар з позивним "Айболіт", народний герой України, який під Іловайськом на виході по "коридору смерті" особисто врятував понад 80 поранених бійців. Доктор медичних наук, професор, заслужений лікар України. Лікар Майдану, заступник керівника медичної служби Штабу національного спротиву. Після майдану вступив до лав батальйону "Миротворець" як начальник медслужби батальйону. Його книга "Синдром АТО. Нотатки "Айболіта" – це історія лікаря, професора, полковника поліції, відомого за позивним "Айболіт", розказана від першої особи. Історія короткого проміжку часу – з травня до вересня 2014 року – періоду активних протистоянь у російсько-українській війні. Історія, що складається з реальних подій і фактів, оцінених автором кризь призву власного світосприйняття.

14 березня, у День українського добровольця, відділ краєзнавства презентував широкому загалу *бібліографічний покажчик "Невиплакані сльози України (запоріжці, які загинули в АТО)"*. Видання присвячене героям-землякам, мешканцям Запорізької області, які віддали за незалежність і цілісність України найцінніше, що має людина - своє життя.

Книга містить короткі біографічні довідки про 190 загиблих воїнів (від початку бойових дій і до жовтня 2017 року) та бібліографічні списки літератури, статті з періодичних видань, посилання на інтернет-ресурси.

У презентації покажчика взяли участь Владислав Мороко, директор департаменту культури, туризму, національностей та релігій Запорізької ОДА, Микола Говоруха, заступник голови ГО "Запорізьке міське об'єднання сімей загиблих воїнів АТО", рідні і близькі загиблих добровольців, учасники АТО, представники військової частини А-1978 (55-та окрема артилерійська бригада ім. В. Петрова) та волонтери (загалом 67 чоловік).

Під час зустрічі голова Запорізької обласної організації Національної спілки письменників України Олександр Медко прочитав вірш, присвячений

безвісті пропавшим бійцям АТО. Зворушливо лунали пісні запорізьких бардів Тетяни Богданової та членів Запорізької обласної організації Національної спілки письменників України Ольги Ліщук та Михайла Буряка про мужність і незламність українських воїнів.

На завершення заходу бібліографічний покажчик подарували рідним загиблих воїнів, Запорізькому обласному краєзнавчому музею, музею та бібліотеці в/ч А-1978, козацькій історичній бібліотеці ім. Д. Вишневецького.

Показово, що книгу високо оцінила експертна рада І Всеукраїнського бібліотечного "Біографічного рейтингу 2017", в яку входили 25 провідних дослідників-біографістів із 11 обласних центрів України. Журі конкурсу присудило виданню II місце у номінації "Біобібліографічний покажчик". Покажчик "Невиплакані сльози України (запоріжці, які загинули в АТО)" виставлений у відкритий доступ на сайті бібліотеки (на кінець звітного року - 750 переглядів).

За підтримки Запорізької обласної ради в світ вийшла *антологія "Письменники Запорізького краю"* і ще 10 книжок відомих запорізьких поетів і прозаїків. Видання були презентовані у Запорізькій обласній універсальній науковій бібліотеці. Під час заходу голова обласної організації Національної Спілки письменників України Олександр Медко відзначив величезний внесок кожного, хто долучився до реалізації проекту і наголосив на ролі кожного з авторів книг. Це – Василь Федина ("Я – син великого народу". Книга про творчість Василя Диденка та вибране з його поезій), Вікторія Сироватко ("Віддам в хороші руки. Збірка віршів"), Микола Білокопитов ("Смішно живемо". Проза), Костянтин Сушко ("Terra Grata" (Земля бажана), Любов Геньба ("На гостинах у долі"), Юрій Єршов-Холодний ("Народе необачний"), Олег Гончаренко ("Нова братина"), Ольга Стадніченко ("У свічаді слова: література, письменник, час"), Полян-Пилип Юрик ("Тільки Сталін на стіні") і, власне, Олександр Медко ("ХОРА").

З нагоди річниці заснування Запорізької обласної філармонії відбулася презентація видання Запорізького наукового товариства ім. Я. Новицького "Історія Запорізької філармонії (1939-2017 рр.)". Це перша спроба зібрати, об'єднати і науково викласти історію становлення обласної філармонії за її майже вісімдесятирічне існування.

Під час презентації голова наукового товариства ім. Я. Новицького Сергій Білівненко високо оцінив роботу авторів книги молодого історика Дар'ї Школенко та заслуженої артистки України, художнього керівника ансамблю бандуристів "Божена" Ольги Беженар, які опрацювали великий масив архівних матеріалів, статті у ЗМІ, інтернет-ресурси та зібрали усні спогади корифеїв філармонії.

А заслужений працівник культури України, генеральний директор Запорізької обласної філармонії Ірина Конарева розповіла присутнім про творчі колективи, здобутки, культурно-мистецькі заходи і плани. Вона наголосила, що найбільша цінність філармонії – це її працівники.

Своїми спогадами про роботу у обласній філармонії поділилися заслужена артистка України Валентина Аністратова та заслужений працівник культури України Алла Ходакова.

Прикрасили програму презентації талановиті музиканти Іоланта Дамаскіна та лауреат міжнародних конкурсів Володимир Галіченко. Вони виконали твори світової класики і подарували справжню насолоду та прекрасні емоції.

Презентована у бібліотеці *книга "Українка: жінка-волонтер, жінка-герой"* містить нариси, есеї, спогади, вірші про десятьох жінок-волонтерів з різних куточків нашої країни, зокрема і про двох запоріжанок - поетку Ольгу Ліщук та депутатку Оріхівської міської ради Оксану Ковалевську.

Героїні книги розповіли про пошук і віднайдення свого місця в загальній волонтерській діяльності та про людей, з якими спільно роблять добру справу. Своїм досвідом волонтерства поділилися і гості заходу: відома екскурсовод і активна волонтерка Валентина Вінниченко та голова БФ "Слідопит" Сергій Глазунов.

Підтримати і привітати земляків-волонтерів прийшли голова Запорізької обласної організації Національної спілки письменників України Олександр Медко, поет Михайло Буряк і артистка ансамблю "Запорожці" Світлана Малюкова.

На завершення заходу Ольга Ліщук та Оксана Ковалевська підкреслили, що вони – невеличка частина волонтерської мережі Запоріжжя і найкраща для них нагорода – врятовані життя солдат та боєздатна армія, що відстоює суверенітет країни.

В межах зустрічі з непересічними людьми, справжніми героями, які живуть поруч з нами – ветераном АТО Олексієм Петровим та волонтеркою Оленою Ярошенко відбулась презентація книги Олексія *"Кофе с привкусом пепла"*.

Книга Олексія "Кофе с привкусом пепла" – це 16 місяців його життя, зміненого війною. Герої книги – не вигадані персонажі, а справжні люди – побратими, волонтери...

Картини Олени – обличчя, подаровані війною, шматочки польового життя, сюжети, вихоплені об'єктивом фотоапарату і перенесені на полотно.

За участю шведської дитячої письменниці Еви Суссо відбулась презентація книжки, написаної у співавторстві з Анною Хьоглунд, *"Усі запитують чому"*, перекладеної за підтримки Шведського посольства в Україні та виданої українським видавництвом "Видавництво".

"Усі запитують чому" – це спроба відповісти на численні дитячі екзистенційні питання вустами провідних світових мислителів.

Згадайте себе в дитинстві. Якими допитливими ми були в віці 5-8 років! Ми переймались безліччю питань, раз у раз звертаючись до дорослих із тисячами "чому". Але будьмо щирими, чи на багато з них ми отримували відповіді? Чому люди помирають? Хто визначає моє майбутнє? Чи люди однаково цінні? Вводячи такі питання в ширший контекст, авторки розглядають їх у філософській перспективі – як у тексті, так і в ілюстраціях. А позаяк думати про вічне властиво не лише дітям, книжка може супроводжувати в міркуваннях читацтво будь-якого віку.

Ветеран російсько-української війни, письменник, блогер і мандрівник Валерій Ананьєв презентував у бібліотеці свою *книгу "Сліди на дорозі"*.

"Сліди на дорозі" – унікальна жива книга! Перша жива книга про війну на Сході України. Читач відчуватиме, як у його БМД влучає РПГ, намагатиметься допомогти пораненому товаришу, відчує атмосферу напруги, знаходячись в оточенні, буде читати справжній лист дівчини своєму коханому на фронт. І для цього потрібна лише книга "Сліди на дорозі" та смартфон. Близько 100 QR кодів, розставлених по тексту, дозволять поринути у події, описані в книзі, побачити на своєму смартфоні оригінальні відео та фотоматеріали реальних подій, що описані. Жодної постанови, увесь матеріал був знятий на фронті в 2014 році.

Відомі запорізькі дослідники, членів Спілки краєзнавців України Сергій Шишков та Юрій Вілінов презентували *другу книгу з анонсованої раніше серії "Спадщина"*. Книга органічно продовжує попередню, видану навесні 2017 року і являє собою виклад багаторічних авторських напрацювань. Вона знайомить з зовсім невідомими дослідженнями, розкриває альтернативні погляди на вже відомі речі і факти, дає їм якісно нові тлумачення, відкриває раніше замовчувані історичною та іншими науками аспекти, розвінчує ідеологічні міфи, які перекочували у нові часи і нові підручники ще за радянських часів.

Свої власні оригінальні гіпотези Сергій та Юрій вибудовують на міцному науковому підґрунті, підкріплюючи і супроводжуючи їх посиланнями на першоджерела.

Автори, маючи глибокі знання у багатьох галузях і власний широкий пошуковий досвід, зробили видання одночасно і фаховим підручником, і захопливою книгою для читання.

За участю данського письменника Гленна Рінгтведа відбулась презентація *книжки "Серце, плач"*, виданої українським видавництвом "Видавництво".

Гленн Рінгтвед – автор книг для дітей та підлітків. Лауреат багатьох престижних данських премій.

"Знаючи, що їхня бабуся тяжко хвора, четверо братів та сестер домовилися про те, щоб завадити Смерті її забрати. Але Смерть все одно прибуває, як і мала би. М'яка та природна, вона має достатньо часу, щоб допомогти дітям зрозуміти цінність втрати життя і важливість спроби попроситися востаннє"

Книга отримала безліч нагород та вважається однією з найкращих дитячих книг про те, як говорити з дітьми про втрату близької людини.

Видавництво "Фабула" презентувало *дебютний роман Сергія Мартинюка*, соліста гурту "Фіолет", *"Капітан Смуток"*. Різні світи, долі й усвідомлення, ніби нитки міфічних мойр, сплітаються у єдину історію з ліричною назвою – "Капітан Смуток". Загадкова мета вестиме героїв химерними лабіринтами їхніх власних сподівань, страхів та ілюзій, а справжній сенс цієї мандрівки вони досягнуть лише наприкінці дороги, що сама – наче заново прожите життя.

За словами автора, "Капітан Смуток" – це історія, яка неодмінно повинна увірватися в читацькі плани українців.

Видавництво "Лис" презентувало у бібліотеці *нову книгу Агнеси Капрел'яни "Конної дорогою Бабеля"*. Це книга про Ісаака Бабеля та Семена Будьонного, про військову кампанію 1-ї конної в Україні 1920 року. Так, але

більше про людей, які тихо жили в українському Поліссі та Волині. Про те, що ті, які намагалися не брати участь, не бути членами та, навіть, не співчувати, все одно не врятувалися від смерчу 1920 року. Про людей, чиї обличчя ледь розрізняються на масових світлинах. Людей, чиїми фігурами заповнювали тло для ефектних знімків видатних командирів. Людей, чиїми руками повертали важіль історії в переломні роки.

Авторка шукає відповіді на питання: "Чому Семен Михайлович Будьонний зненавидів Ісаака Еммануїловича Бабеля лютою ненавистю? Ким були червоноармійці до своєї активної конної діяльності, і чому вони замість того, щоб обробляти раптово набуту, довгоочікувану землю, заскочили на коня та понеслися країною? Чому українські селяни Волині, Полісся, Галичини виявилися для червоноармійців "неймовірною контрою"? Яка історія взаємин представників різних народів, які жили не одну сотню років в Україні? І ще багато "чому"

Авторка розглядає паралелі 1914 та 2014 років. Якими ми б мали бути сьогодні, пам'ятаючи помилки минулого, ціна яким – життя людей.

Видавництво "Легенда" **презентувало роман Роксолани Сьоми "Світи суміжні"**. Це книга про минуле сучасне, яке переплітається і поєднується, подекуди, найнеймовірнішим чином. Про те, що іноді доводиться заплатити велику ціну, аби зрозуміти, що минуле й сучасність мають куди більше спільних таємниць, аніж бачиться на перший погляд.

Письменник Тарас Прохасько так говорить про цю книжку: "Зацікавлені містиккою і парапсихологією можуть прочитати "Світи суміжні" як вишукану жанрову історію. Любителі старожитностей – як граціозне дослідження минулого. Але справжнім відкриттям Роксолани Сьоми є припущення, що на наших землях усе таємниче походить із минулого настільки, наскільки містичною є наша історія. І часи тут є такими самими суміжними, як світи".

Протягом року бібліотека ставала організатором та учасником зустрічей, круглих столів, семінарів, тренінгів, прес-конференцій, інформаційно-просвітницьких проектів тощо, які торкалися найрізноманітніших аспектів суспільного та культурного життя громади.

Наприкінці лютого бібліотека долучилась до **Всеукраїнської акції єднання "Україна моя вишивана"**, яка започаткована майстринями художньої вишивки Іриною Харатін і Тетяною Дяківнич із Скали-Подільської Тернопільської області. Майстрині вишили на полотні розміром 3м x 1,5м велику карту України, позначивши контури кожної області. За задумом ініціаторів, акція "Україна моя вишивана" не є політичною чи релігійною. Вона має на меті об'єднати українців з різних регіонів нашої держави, стати своєрідним молитовним полем за мир та злагоду в Україні. Запоріжжя стало 20-м регіоном, до якого вона потрапила.

За ці три дні до вишивання полотна долучилося понад 60 чоловік: майстрині, студенти, бібліотекарі, волонтери, школярі, журналісти і просто небайдужі люди. Багато з них вперше тримали голку в руках, проте бажання приєднатися до акції було настільки великим, що це не стало перепоною. Під керівництвом майстринь, навіть у новачків виходили рівні стібки.

З нагоди **70-річчя Запорізького обласного літературного об'єднання** відбулося святкове засідання "Літературне об'єднання: сторінки історії". В різні роки членами ЛІТО були талановиті й самобутні поети та прозаїки, які згодом стали окрасою й гордістю України.

Серед керівників Запорізького літературного об'єднання було багато знаних письменників: Василь Лісняк, Олександр Стешенко, Михайло Ласков, Анатолій Рекубрацький, Микола Лиходід, Павло Баулін, Григорій Лютий, Марина Брацило, Лариса Коваль. Зараз об'єднання очолює Ганна Лупінос.

Свого часу під егідою ЛІТО були видані альманахи "Вогні Запоріжжя", "Хортиця", "Великий Луг", "Зачарований Дніпро", "Обрус" тощо, які стали хрестоматіями літературної творчості Запорізького краю.

Нині Запорізьке обласне літературне об'єднання крім головної мети – спілкування авторів, вдосконалення творчої майстерності – реалізує свою місію бути майданчиком для зустрічі різних літутгруповань Запоріжжя.

В рамках заходу відбулося відкриття книжкової виставки "Літературне об'єднання: сторінки життя", на якій були представлені альманахи, поетичні збірки, проза, світлини "литовців", книги з автографами тощо. Родзинкою виставки став перший випуск літературно-художнього альманаху "Вогні Запоріжжя" (1956 р.). У святковому засіданні взяли участь члени Національної Спілки письменників та Національної Спілки журналістів України, представники сучасних молодіжних літ клубів та студій Запоріжжя.

Бібліотека долучилась до урочистостей з нагоди **70-річчя від дня заснування КЗ "Запорізький обласний центр туризму і краєзнавства, спорту та екскурсій учнівської молоді" ЗОР**.

Центр туризму і краєзнавства – не тільки один з найбільших закладів позашкільної освіти Запорізького регіону, а ще й давній партнер та друг бібліотеки. Директор Центру Олександр Романчук розповів про діяльність закладу, напрямки роботи профільних відділів та плани на майбутнє. А його заступник Віталій Шелегеда повідав маловідомі факти з історії становлення та розвитку туристичного руху на Запоріжжі.

Неймовірне захоплення у гостей заходу викликало відео у форматі "жива книга" про екстремальний похід запоріжців на Кавказ та виступ ветерана "Центру туризму" Сергія Бородіна, туристичний стаж якого складає майже 50 років. Він поділився з присутніми не лише спогадами і туристичними лайфхаками, а й заспівав свою улюблену похідну пісню. Колоритним доповненням урочистостей стали світлини туристичних походів 60-80 років ХХ століття.

З нагоди **85-х роковин Голодомору в Україні** у 1932-1933 роках відділ документів з гуманітарних наук організував **годину пам'яті "Україна пам'ятає – світ визнає"**.

Про цю страшну трагедію зі старшокласниками Академічного ліцею говорив завідувач відділом новітньої історії Запорізького обласного краєзнавчого музею Володимир Лініков. Учасники заходу переглянули відеоролики Українського інституту національної пам'яті: "Де б ти не був – вшануй!", "Ти приніс мені яблуко?".

До **100-річчя листопадового зриву та утворення Західноукраїнської Народної Республіки** був приурочений військово-патріотичний захід "ЗУНР – провісниця держави України".

Учасниками заходу стали учні та викладачі Запорізького обласного ліцею "Захисник". Доповідач, завідувач кафедри новітньої історії України Федір Григорович Турченко, розповів про історичні передумови та причини виникнення ЗУНР, виокремив основні історичні уроки. Також було переглянуто та обговорено короткометражний фільм "Перший день", ознайомлено з книжковою виставкою Канадсько-українського бібліотечного центру "Проголошенню Західноукраїнської Народної Республіки – 100 років". Завдяки інтелектуальній історичній грі "100 років боротьби. Українська революція, 1917-1921" учасники заходу мали змогу перевірити свої знання.

Центр європейської інформації відділу документів з гуманітарних наук організував для студентів вишів **зустріч з молодіжними делегатками України до ООН** Ольгою Рудою та Мариною Михайленко, які розповіли про програму "Молодіжний делегат", що означає бути молодіжним делегатом і як саме ним стати.

З нагоди **100-річчя заснування Товариства Червоного Хреста в Україні** була організована мегавиставка та цикл освітніх тренінгів протягом року. Учасниками заходів стали працівники та волонтери Обласної організації Товариства Червоного Хреста в Україні, учнівська молодь, студенти, викладачі та просто користувачі бібліотеки. На виставці були продемонстровані документи та речі присвячені діяльності ТХЧУ, доповідачі розповіли про історію виникнення руху, його діяльність, цілі на майбутнє. Волонтери та інструктори провели майстер-класи по наданню первинної допомоги, прочитали освітні лекції з гуманітарного права, охороні здоров'я, толерантності та допомоги людям що потрапили в скрутне становище. Також був проведений флешмоб на подвір'ї бібліотеки з надання первинної допомоги постраждалим в ДТП.

В межах проведення **міського "Авіафесту"** у бібліотеці була організована науково-практична конференція, в якій взяли участь близько 100 осіб: представники студентської та учнівської молоді, молоді викладачі та наукові співробітники вишів. На заході були презентовані наукові роботи з електроніки, літальних апаратів та робототехніки.

В межах **Фестивалю технічної творчості "Подорож країною дитячих мрій"** протягом тижня у квітні проходила виставка технічної творчості, були проведені майстер-класи з макетування кораблів, літаків та повітряних зміїв. В заходах брали участь викладачі та вихованці Станції юних техніків, містяни. Завершився тиждень урочистим запуском макету ракети.

До **Всесвітнього дня хіджабу** у Центрі національних культур відбувся традиційний захід. Активістки Ісламського культурного центру Запоріжжя Світлана Малюкова, артистка Обласної філармонії, член товариства української культури "Чумацький шлях" розповіли про зміст та історію Дня, про всесвітньо відомих модельєрок ісламської моди, продемонстрували ісламських моделей одягу, провели майстер-класи з пов'язування намітки та хіджабу, запропонували відвідувачам смаколики з символікою, фотозони.

До *Дня Індії* та з нагоди *створення Запорізького центру індійської культури "Бхарат"* відбулась зустріч у Центрі національних культур. До участі в урочистостях були запрошені голова РДА Запорізької міської ради по Олександрівському району Валерій Мостовий, представники національно-культурних товариств, студенти. Модератори заходу розповіли про товариство та його діяльність, про плани на майбутнє, розказали про Індію та продемонстрували слайди. Окрасою зустрічі стали індійські танці та пісні у виконанні Наталії Смоляр, Аніти Мамедової, Абдулли Аль-Махвіті-Кармелюка, частування індійськими стравами.

В межах *фестивалю "Арабський світанок" в Запоріжжі* за підтримки Посольства Об'єднаних Арабських Еміратів в Україні, Департаменту культури, туризму, національностей та релігій ЗОДА, Асоціації національних меншин Запоріжжя, Запорізького обласного центру культури та мистецтва відкрилася виставка, присвячена засновнику Об'єднаних Арабських Еміратів еміру Шейху Заїду в межах року Шейха Заїде. З привітальним словом виступили Голова Запорізької асоціації національних меншин Науфаль Хамдані, представник арабської діаспори Запоріжжя доцент кафедри соціальної психології ЗНУ Уль Гуессаб Карім, начальник відділу Обласного центру культури і мистецтва Олена Златова. Виставка представляє собою великі планшети зі світлинами, а також книги та декоративні й ужиткові речі. В дар Центру національних культур передані книжки англійською, арабською мовами, ляльки у національному одязі.

До *Шевченківських днів* за участю представників національно-культурних товариств області відбулась презентація збірки "Кобзар" мовами нацменшин Запорізької області". У заході взяли участь заступник директора - начальник управління Департаменту культури, туризму, національностей та релігій Павло Мяло, президент Асоціації національних меншин Запорізької області Науфаль Хамдані.

Пан Науфаль розповів про ідею збірки, мету її видання. "Заповіт" різними мовами читали представники національно-культурних товариств і розповідали про своє сприйняття творчості Тараса Шевченка.

З нагоди Всесвітнього тижня медійно-інформаційної грамотності у відділі документів іноземними мовами відбулась цікава та інформативна презентація про те, як політики та ЗМІ маніпулюють нашою думкою – "Фактчекінг для свідомих громадян".

Наталія Островська (доцент кафедри журналістики Запорізького національного технічного університету) пояснила, яким чином ми можемо відтворити справжню картину подій в умовах домінування фейкових новин, пропаганди і маніпуляцій. Але найголовніше – це усвідомлення того, що засоби масової інформації формують порядок денний, тобто визначають, на які саме події аудиторія має звернути увагу.

Пані Наталія продемонструвала приклади фактчекінгу на матеріалі розслідування катастрофи Boeing MH17, перевірки публічних заяв політиків та публікацій в українських та зарубіжних ЗМІ.

Зацікавили учасників також ресурси, де можна знайти перевірену інформацію, зокрема Без брехні, StopFake та багато інших.

Наталія Островська порекомендувала учасникам Методичний посібник "Фактчек, як тренд розслідувань", який можна безкоштовно завантажити у мережі Інтернет.

В межах тижня "STEAM освіти" в центрі "Мова. Культура. Німеччина" відбулась **презентація Німецького цифрового дитячого університету** і майстер-клас з майстрування повітряних зміїв для учнів Станції юних техніків. Учням було презентовано новий освітній проект для дітей, започаткований до Українсько-німецького року мов, який поєднує вивчення німецької мови з природничими науками – Німецький дитячий цифровий університет. Разом з ведучою учні переглянули цікаву відео-лекцію про корисну силу вітру і виконали завдання на інтерактивній дошці. Викладачі Станції юних техніків провели цікавий майстер-клас з майстрування повітряних зміїв. Набори для майстрування надав партнер відділу – Goethe-Institut в Україні.

Вже традиційно бібліотека бере участь у **Запорізькій Книжковій толоці**, яка цього року проходила з 26 по 28 жовтня 2018 р. Однією з ключових тем ярмарку була тема сильних духом людей – їхньої незламності, боротьби за незалежність і людську гідність. Цій тематиці і була присвячена організована відділом краєзнавства книжкова експозиція "Сильні духом", яка знайомила відвідувачів Толоки з виданнями про запоріжців борців за незалежність України, політичних в'язнів, бійців АТО, спортсменів тощо. Упродовж трьох днів виставку відвідало понад 200 чоловік.

Протягом кількох років відділ краєзнавства спільно з ГО "Всеукраїнське об'єднання "Патріот" реалізує **проект "Українська скриня"**, направлений на збереження та популяризацію української народної вишивки. В межах проекту проводяться зустрічі з майстрами, презентації їх авторських курсів, майстер-класи та книжкові виставки. В цьому році відбулися зустрічі із Світланою Мотковою, яка презентувала свій авторський курс української народної вишивки "Сорочка Наддніпрянщини від А до Я", з Наталією Матвєєвою, яка знайомила з практичним курсом "Вишиваємо сорочку легко і стильно" та Олександрою Артємєєвою, членом Національної спілки майстрів народного мистецтва України, керівником творчого об'єднання "Мальва".

Слухачі "Української скрині" знайомляться не лише із запорізькими майстринями, а й митцями з інших регіонів України. Ці зустрічі допомагають професійному зростанню, обміну досвідом та налагодженню зв'язків. Так, у грудні відбувся безкоштовний майстер-клас "Сорочка Східного Поділля" майстра традиційної вишивки Андрія Єрмакова. Під час навчання він поділився знаннями та деякими специфічними тонкощами вишивки, притаманної Східному Поділлю.

В межах реалізації **проекту Поліс "Поліція і спільнота"** (2017-2018 рр.) відбулась ціла низка заходів, зокрема: "Творимо безпеку разом" у форматі Живої бібліотеки, який дав змогу поспілкуватись з представниками патрульної поліції та Медичного центру безпеки дорожнього руху, підвищити свої знання у наданні першої долікарської допомоги; квест "Безпека дорожнього руху", під час якого патрульні поліцейські розповіли про реформу нової поліції та в ігровій формі перевірили знання правил дорожнього руху учнів 10-х класів;

курси самооборони для жінок "Не дай себе скривдити", який дав змогу жінкам та дівчатам навчитись базовим навичкам самозахисту.

До ювілейних дат відомих українських та зарубіжних письменників був приурочений *цикл літературних зустрічей*, організований бібліотекарями відділу документів з гуманітарних наук та Центру національних культур. Для постійних відвідувачів бібліотеки, слухачів Безкоштовних курсів української мови, слухачів курсів підвищення кваліфікації ЗОІППО, студентів та старшокласників були підготовлені книжкові виставки та інтерактивні лекції за біографією і творчістю Наталени Королевої, Олесь Гончара, Віри Коваль, Євгена Сверстюка, Василя Стуса, Тараса Шевченка, Альбера Камю, Проспера Меріме, Ірвінга Стоуна, Квітки Цісик, Олександра Олесь, Ярослава Гашека, Жюль Верна та інших.

Як суспільно значуща інституція, відкрита для спілкування та реалізації різноманітних ідей, бібліотека є партнером багатьох громадських організацій і бере активну участь у реалізації *найрізноманітніших проєктів*.

5-6 травня бібліотека стала майданчиком для проведення масштабного мандрівного *фестивалю "Історія.UA"*, в межах якого відбулось кілька десятків заходів: не лише лекцій і дискусій, а й виступ відомого рок-гурту "Гайдамаки".

Фестиваль був започаткований Українським інститутом національної пам'яті і вперше відбувся у Києві 2017 року під гаслом "Історія без броду та нафталіну". У 2018 році організатори вирішили зробити його мандрівним і провести у місті Запоріжжя. Адже вже була налагоджена співпраця з істориками Запорізького національного університету та Департаментом культури, туризму, національностей та релігій Запорізької ОДА. Майданчиком для проведення заходів була обрана наша бібліотека.

Протягом двох днів відомі науковці, видавці, письменники, медійники, музиканти й співаки популярно розповідали про минуле, його зв'язок із сьогоденням, розвінчували міфи та ділились актуальними та цікавими історичними фактами. Фестиваль був цікавим і дітям, на яких чекало ціле інтеркультурне містечко, і підліткам, і молоді, і дорослим.

Серед найцікавішого: презентація роботи Українського інституту національної пам'яті від голови УІНП Володимира В'ятровича; презентація проєктів УІНП "Майдан від першої особи" та "Усна історія російсько-української війни" від співробітника УІНП, координатора проєкту Тетяна Ковтунович та координатора проєкту в м. Запоріжжя, директора департаменту культури, туризму, національностей та релігій Запорізької ОДА Владислава Мороко; круглий стіл "Без броду і нафталіну: як відновлювати пам'ять і долати російську історичну пропаганду. Запорізькі виклики"; дискусія на тему "Без броду і нафталіну: Українська історія в настільних іграх" та презентація настільних ігор "Мандрівка Україною", "Українська революція 1917-1921рр", "Незалежність" від розробників; майстер-клас історика, телеведучого, журналіста Олександра Зінченка "Як цікаво оповідати про історію"; презентація громадського просвітницького проєкту "ЛІКБЕЗ. Історичний

фронт": від багатотомної популярної історії України до новітньої "Історії українського війська" від автора проекту Кирила Галушка; презентація роботи архіву СБУ та практичні поради щодо пошуку родичів у архівах совєцьких спецслужб від кандидата історичних наук, заступника директора архіву СБУ Анатолія Хромова.

Родзинкою програми фестивалю став допрем'єрний показ фільму "Таємний щоденник Симона Петлюри" за участю акторів та режисера Олесь Янчука та концерт рок-гурту "Гайдамаки".

З нагоди Всеукраїнського дня бібліотек на майданчику перед Запорізькою обласною універсальною науковою бібліотекою відбулась **благодійна акція "Goodcrossing: З любов'ю до людей, з любов'ю до книжок"**.

Зазвичай до цього свята ЗОУНБ відкриває двері для старих та нових друзів та відвідувачів бібліотеки, знайомлячи всіх охочих з нашими фондами та послугами, заходами тощо. Проте цього року ми вирішили змінити формат свята і запропонували містянам та гостям Запоріжжя долучитись до благодійної акції "Goodcrossing: З любов'ю до людей, з любов'ю до книжок", підтримавши програму БФ "Щаслива дитина", спрямовану на допомогу дітям, хворим на муковісцидоз. Про те, хто такі мувіки і чому їм потрібна наша допомога, можна було подивитись та почитати на унікальній виставці, яку БФ "Щаслива дитина" зробив саме до цього дня. Тож наша благодійна справа зібрала на майданчику перед бібліотекою чимало кількості небайдужих людей.

Протягом всього дня співробітники ЗОУНБ та БФ "Щаслива дитина" забезпечували своєчасне інформування, порядок та комфорт всім учасникам та відвідувачам акції.

В межах акції працювали дві локації благодійного продажу: книжковий ярмарок та Dress-crossing. Книги та одяг для продажу принесли працівники й відвідувачі бібліотеки та просто мешканці міста. Всі отримані кошти були передані до БФ "Щаслива дитина".

За цікаве та змістовне наповнення дитячого майданчика та зони майстер-класів дякуємо Запорізька обласна бібліотека для дітей "Юний читач" - неперевершеним Бабі Язі та Пірату, працівникам Коворкінгу СпільноНУВ з цікавою локацією міні-гольфу, майстрам, а також учасникам проекту німецької суспільної організації GIZ "Терапевтичні собаки для України" - психологам та кінологом зі спеціально навченими собаками: спанієлем Євсеєм та лабрадором Ритою.

До нашого заходу долучились виробники крафту не тільки із Запоріжжя, але й з Токмака та Дніпра. Частина прибутку також була передана Благодійному фонду.

Ще одна локація, яка була вподобана переважно жінками, - лекційний майданчик. Тут відбувались зустрічі зі стилісткою, б'юті- та фінансовою консультантками, фітнес-тренеркою тощо.

Отже, спільними зусиллями небайдужих людей нам вдалося зібрати 9364 гривні, які будуть витрачені на придбання нібулайзерів для дітей, заради яких і була організована ця акція.

У листопаді бібліотека стала майданчиком для **фестивалю "Я-НАЧАЛО"**. Це фестиваль практичних природних занять з цікавою розвивальною програмою майстер-класів, презентацій, лекцій, навчальних занять протягом одного дня.

Безліч цікавих творчих людей зібрались, щоб поділитись досвідом, знаннями, вміннями, навичками.

Основними напрямками фестивалю стали: природне харчування, органічне землеробство, остеопатія, рефлексотерапія, масаж, природна косметика, звукотерапія, йога та цигун, альтернативна енергетика, вагітність та природні пологи, побудова екобізнесу, танцювальні практики, усвідомлене дихання, інтуїтивне малювання тощо.

Дитячий майданчик фестивалю пропонував читання тематичних казок, малювання, інтерактивні заняття під керівництвом досвідчених педагогів.

Для підлітків були організовані майстер-класи з робототехніки, моделювання, ігри іноземними мовами, танці, кулінарні майстер-класи, екоуроки тощо.

Наприкінці року бібліотека стала майданчиком для проведення унікальної **пересувної виставки "Блокпост пам'яті"**, на якій були представлені персональні речі загиблих воїнів. В межах роботи виставки відбулась презентація другого тому "Книги пам'яті", яка була подарована родинам загиблих учасників АТО. Виставку презентував співробітник Національного військово-історичного музею України Павло Нетьосов.

Протягом року бібліотека ставала майданчиком для різноманітних **мистецьких заходів**. Так було організовано близько 70 виставок професійних митців та аматорів, членів Національної спілки художників, мистецьких об'єднань "Колорит", "Самоцвіти Запоріжжя", учнів загальноосвітніх шкіл та інтернатів, художньої школи та шкіл мистецтв, художніх студій, які містили класичний живопис та акварель, різні техніки вишивки, аплікації, розпису, ліплення, плетіння тощо. Серед найяскравіших – виставка вишивки "Візерунки долі у рушниках" Валентини Мелай, виставка картин "Запоріжжя моє кохане" Михайла Гребеннікова, виставка робіт сім'ї Дербілових "Д", виставка "Петриківський пишноцвіт" Наталки Рибак, виставка макетів кораблів Геннадія Елефтеріаді та інші.

Цьогоріч всьоме Соціальний центр "Проміння", Запорізька обласна універсальна наукова бібліотека та Металургійний коледж Запорізької державної інженерної академії проводять спільну **благодійну акцію "Святий Миколай – дітям-сиротам Запоріжжя"**. До благодійницької справи долучились ще й викладачі та студенти Запорізького авіаційного коледжу ім. О.Г. Івченка. Кожного року саме завдяки щирій допомозі небайдужих людей ми організуємо це казкове свято для понад 500 дітлахів, позбавлених материнської ласки й батьківської підтримки, дітей-переселенців та дітей учасників АТО. Фабрика Святого Миколая старувала 27 листопада. Кожен охочий мав змогу долучитись до благодійної справи у різний спосіб: придбавши свічку ручної

роботи у холі 1 поверху бібліотеки або у відділі мистецтв (6 поверх); принісши дитячий одяг та взуття, книги, іграшки, альбоми для малювання, блокноти, розмальовки, ручки, олівці та фарби, солодоці тощо та залишити їх у спеціальних скринях у холі 6 поверху бібліотеки; зробивши благодійний внесок на рахунок благодійного фонду "Соціальний центр "Проміння".

Цікавим для відвідувачів є *дозвілєво-просвітницький напрямок роботи*, а саме – діяльність клубів за інтересами. Окрім вже знайомих постійним відвідувачам англомовних та німецькомовних клубів з вдосконалення мовленнєвих навичок, літературного клубу "Книжковий світ" та літературного клубу Центру національних культур, флористичного, сімейного, психологічного та інших цікавих клубів, у бібліотеці успішно стартували та працюють кілька нових. Зокрема, неабиякий інтерес читачів викликав клуб цікавих зустрічей "Міста і музеї світу", організований відділом мистецтв. Цікаві та пізнавальні зустрічі проводить професійний гід, співробітник турфірми "Феєрія" Олена Братченко та журналістка, мандрівниця Інеса Атаманчук. Успішно працюють два клуби здорового образу життя: "Нетрадиційні методи лікування" з Тетяною Знаємською та "Цигун для літніх людей" з Сергієм Чугінім.

З метою популяризації читання, розкриття книжкового фонду та презентації бібліотечних послуг бібліотекарями різних відділів були організовані *виїзні заходи* у Запорізькій обласній державній адміністрації, Запорізькому академічному обласному українському музично-драматичному театрі ім. В.Магара, Запорізькому обласному художньому музеї, виставкових центрах, вищих та середніх навчальних закладах міста.

Традиційно, бібліотекарі відділу сільськогосподарської та природничо-наукової літератури беруть участь у виставці-конференції "Золоте гроно України 2018" в межах проекту розвитку плодоовочівництва. В програмі заходу були доповіді провідних виноградарів України, майстер-класи, дискусії, конкурси "Диво виноград" та "Винограй". Бібліотека представила тематичну книжкову виставку.

Крім того, бібліотека взяла активну участь у мітингу до Всесвітнього дня захисту тварин на запрошення проекту "Світ без жорстокості".

В межах проведення туристичного фестивалю "Запоріжжя – місто щастя" бібліотекарями відділу технічно-екномічної літератури була організована книжкова виставка з популяризації туризму як економічної галузі. До спілкування долучилися близько 200 гостей та жителів міста, що відвідали захід. Також бібліотекарі провели турніри з настільних ігор "Я люблю Запоріжжя" та "Подорожуй Україною"

Бібліотекарі разом з учасниками гуртка "Технічне конструювання. Робототехніка" брали участь у Турнірі "Robotik Ум", де вихованці клубу посіли друге місце.

В межах роботи міського фестивалю "IT BABYFEST" разом з викладачем гуртка "Технічне конструювання. Робототехніка" бібліотекарі розповідали охочім про ресурси бібліотеки в галузі технічної освіти.

Таким чином, впродовж звітнього року Запорізька обласна універсальна наукова бібліотека у своїй діяльності тісно співпрацювала з громадою міста й області, максимально ефективно відповідаючи на інформаційні, соціокультурні та інші запити суспільства.